

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

4. Inferuntur aliquot Corollaria. Iterum de prædestinatione in bono, & malo. Alia duplex prædestinatio, gratiæ & iustitiæ. De prædestinatione simpliciter dicta, & quod respiciat actiones Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

adiecisset illa quæ posuimus: *Vasa iræ aptata sive preparata ad interitum* &c. Subiungit: *Fidenterque fateatur predestinationem electorum ad vitam & predestinationem improborum ad mortem. In electione tamen salvandorum misericordiam Dei procedere meritum bonum; in damnatione*

ne autem peritorum, meritum malum procedere iustum Dei iudicium. Predestinatione autem Deum ea tantum statuisse, quæ ipse vel gratuita misericordia, vel iusto iudicio statuerat, secundum scripturam dicentem qui fecit quæ futura sunt.

CAPVT QVARTVM.

Inferuntur aliquot Corollaria. Iterum de predestinatione in bono & malo. Alia duplex predestinatio gratiæ, & iustitiæ. De predestinatione simpliciter dicta, & quod respiciat actiones Dei.

CVm igitur ista in scripturis sacris & Conciliis & Patribus veris predestinationis intellectibus, tam fundata & perspicua sint, multa inde, ad rem istam quam tractamus pertinencia, de predestinatione clarescunt. Nam primo sequitur, non esse verum quod quidam recentiores dicunt, istud predestinationis genus ad aliquod malum, nusquam in sacris litteris reperiri. Reperitur enim omnino secundum sanctum Fulgentium, Matthæi vigesimo quinto, ubi Christus dicit, ignem æternum paratum *diabolo & angelis eius*, hoc est, predestinatum, quemadmodum de regno cælorum ibidem dicitur, *quod vobis paratum est ab origine mundi.* Reperitur etiam ad Romanos nono, ubi dicuntur *vasa iræ aptata, vel aptata vi predestinationis in interitum*, reperitur & expresso ipso predestinationis nomine a Tertio quarto: *Quæ manus tuæ & consilium decreverunt* græcè, *προσέκοιτο* quod in Apostolo Paulo, predestinavit, vertitur, & in hoc ipso loco Augustinus, ut supra diximus. Quid enim refert, quod istud malum à Deo in salutem aliorum referatur, cum & quorundam, imo & omnium hominum æterna damnatio, à Deo in electorum profectum salutemque torquetur? Hoc enim ex profecto sanctus Augustinus docet, ut infra declarabitur.

Secundo sequitur, non esse verum quod item recentiores tradunt, ut aliquid sub predestinationem cadat, esse necessarium ut sit supernaturale bonum: cum ne quidem necesse sit ut sit bonum, nisi quatenus à Deo efficiente proficitur.

Tertio sequitur, non esse verum quod etiam dicunt, non esse in sensu rigoroso verum, quod homo predestinetur ad pœnam. Est enim in sensu propriissimo & rigorosissimo verum, quod Deus pœnarum auctor sit iusto iudicio suo, & per hoc predestinatione sua, quamvis eas simul creatura rationalis sua culpa mereatur. Quis enim demones igne sempiterno, ineffabili ratione torqueret, nisi sic Deus æterno suæ predestinationis iudicio decrevisset, & temporaliter id quod decrevit inferret? Non enim illa repugnat inter se, sed coheret optime, ut & creatura supplicium peccando mereatur, & illud ipsum Deus decernat atque inferat vindicando. Nam & *causa mortis*, inquit Augustinus *est diabolus, quam non ut primus auctor eius, sed ut peccati ultor intulit Deus.* Simili ratione non sunt inter se duo

ista contraria, quod in pœna sua & ipse homo peccando auctor est & ultor Dei. Quo denique huiusmodi predestinatio præsupponat alicuius demeriti præscientiam, ut ei supplicium predestinari possit, non tollit ab illo decreto veram predestinationis rationem; haud secus atque non tollit veram predestinationis rationem à decreto, quo angelis perseverantibus corona gloriæ decreta sunt. Nam & istud decretum seu ista predestinatio perseverantiæ præscientiam præsupposuit, sicut & hominum lapsorum predestinatio, iuxta multorum recentiorum existimationem.

Quarto sequitur, rectissime à sanctis Patribus diuisam fuisse predestinationem Dei circa creaturæ rationalis administrationem, id predestinationem quæ est in bono, & eam quæ est in malo: quod aliter dici potest iustitiam, in eam quæ est ad bonum, & eam quæ est ad malum. Indicavit istam diuisionem Augustinus quando dixit: *Predestinatio quæ in bono est gratiæ est preparatio*, ipsa expressione indicans eam distingui contra eam quæ est in malo, seu ad malum, hoc est, ad pœnam. Expressit eam alibi aliter, in benignam, & iustam: *Ad eorum damnationem quos iuste predestinavit ad penitentiam, & ad eorum salutem, quos benignè predestinavit ad gratiam.* Vbi sub gratia etiam gloria comprehenditur, iuxta illud Apostoli, *gratia Dei vitæ æterna* ut sic adæquata sit diuisio. Simili sensu subinde dividitur in predestinationem ad vitam & ad mortem; ubi sub vita comprehenditur tota illa peccatoris in hac vita usque ad beatam corporis immortalitatem vivificatio. Sic eam expressis verbis diuisit Concilium Valentianum: *Fidenter fatemur predestinationem improborum ad mortem.* Et insinuavit Augustinus aduersus Iulianum: *Ab sit ut predestinatus ad vitam sive Sacramento meritis sine permittatur hæc vitam.* Nam hoc ipso indicat aliam esse ad mortem, prout eam alibi sæpe nominavit. Posset & alio modo vocari predestinatio misericordie, & predestinatio iudicij, prout iudicium punientis severitatem subinde denotat.

Subinde vero alia diuisione dividunt Patres predestinationem, in predestinationem gratiæ, & iustitiæ. Tunc vero aliquando non sumunt gratiam tam latè, ut contineat quicquid etiam in radice continet, videlicet gloriam sed gratiam tantum proprie, dictam: iustitia vero tunc significat remunerationem quamlibet sive recte, sive perperam operantium. Sic

ea

Lib. de v. ut prad. & gratia.

ea membra usurpavit sanctus Fulgentius, quando paulo ante citatus dixit: *Omnia opera gratia aique iustitia incommutabili predestinatione disposita.* Nam sic cum intelligere ex eo constat, quod subiungit ea Deum ista predestinatione disposuisse, *qua gratis quibus vellet donaret ut bonus, & qua bonis & malis redderetur esset ut iustus.* Sic & Prosper videtur usurpasse ad obiectionem decimam Vincentianam.

Qua quamvis, iuxta scriptura & sanctorum sensum, ita sint, verum est tamen predestinatione per se ac solitarie sumptam, pro predestinatione ad sanctitatem & gloriam antonomastice usurpari idque non ea de causa, quasi non detur predestinatio ad malum, vel illa non esset vera & proprie dicta predestinatio, iuxta quod vox illa in scripturis sacris usurpatur (neutri enim verum esse demonstravimus) sed quia illo vocabulo in eo sensu uti solemus, quo quis absolute sine addito predestinatus dici potest, ut sit abstractum vocis *predestinatus*, autem absolute sumptum sine additione contrahente, significat illum, cuius & universam viam & viam terminum Deus predestinatione sua operatur, usque adeo ut illum ab initio ad finem usque includit, etiam per peccata quibus humiliatus erigitur, predestinatione sua in creaturae rationalis terminum dirigat. Talis enim absolute predestinatus nominatur, & ista Dei predestinatio, hominis predestinatio, nempe in bono, absoluta, totalis, usque adeo ut quamvis omnes actiones vitae ipsius, Deus predestinatione sua fuisset operatus, nisi eum simul glorificare proposuerit, numquam predestinatus dici poterit, nisi secundum quid. Argumento est, quod predestinatio bonorum operum qua Deus in reprobis operatur, respectu istorum operum est veri nominis & proprie dicta predestinatio, prout ab Augustino, Prospero, Fulgentio, ipsisque adeo sacris literis descripta est; nec tamen illa intelligimus eum absolute de predestinatione disputamus, neque ab illa quisquam dicitur predestinatus.

Quod ergo probant aliqui, predestinationem ad poenam non esse proprie dictam predestinationem, quia Augustinus eam definit *preparatorem omnem beneficiorum* &c. nihil probat; ipse enim expresse dicit se definire tantum alterum membrum predestinationis generaliter dicta, nempe predestinationem in bono. *Quocirca*, inquit, *predestinatio Dei qua in bono est, gratia est ut dixi preparatio*, de qua totis illis duobus libris adversus Massilienses agit. Per hoc ipsum ergo indicat, alia esse in malo, de qua illa se non suscepisse tractandum. Haec ergo predestinatio in bono, & quidem totalis, a qua quispiam absolute predestinatus appellatur, per antonomasiam sola nunc predestinatio vocari solet; alia vero quaecumque predestinatio, siue ad malum siue etiam ad bonum, ut fidem charitatemque temporalem, qua subinde ad tempus in reprobis viget, absolute predestinatio non vocatur, nisi cum particula restringente, predestinatio ad fidem, ad cha-

ritatem, ad mortem &c. propter causam quam nunc diximus.

Sed & istud advertendum, anrequam ad alia divertamus: predestinationem istam, proprie velut obiectum suum respicere actionem aliquam Dei circa salutem creaturae rationalis. Est enim propositum operandi in vel per creaturam rationalem, utpote decretum & praesentia eorum qua Deus ipse facturus est seu preparatio gratia aut beneficiorum Dei quibus homines a perditione liberantur, sicut utrumque sapissime inculcat Augustinus; gratiam vero aut beneficia liberationis tempore operatur, nisi Deus. Ex quo fit ut proprie predestinari dicantur actiones temporales Dei; quae si fuerint simul hominis, predestinantur, non quatenus ab homine proficiuntur, sed quatenus a Deo. Quae prae terquam, quod ex natura iam dicta predestinationis manifesta sunt, Augustinus etiam non semel perspicue ex natura promissionis docet. Nam promissio non eorum est qua Deus simpliciter futura praescivit, aut praedicit (sic enim etiam peccata promitteret) sed eorum bonorum qua Deus ipse facturus est. Unde filij promissionis sunt quos Deus filios suos, eis fidem, charitatem, perseverantiam, gloriam conferendo generaturus est, in eis ipsis efficiendo, ut ipsi credant, diligant, perseverent, & glorificati fruantur Deo. Haec vero promissio non est, nisi propositi predestinationis filiorum explicatio: ergo & ipsa predestinatio non est nisi eorum qua Deus ipse facturus est. Sed ipsum audiamus:

Quocirca predestinatio Dei qua in bono est, gratia est, ut dixi preparatio: gratia vero est ipsius predestinationis effectus. Quando ergo promissit Deus Abraham in semine eius fidem gentium dicens: Patrem multarum gentium posui te: unde dicit Apostolus, ideo ex fide ut secundum gratiam firma sit promissio omni semini, non de nostra voluntatis potestate, sed de sua predestinatione promissit. Promissit enim quod ipse facturus fuerat, non quod homines; quia etsi faciant homines qua pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant, qua praecepit; non illi faciunt ut ille faciat quod promissit: alioquin ut Dei promissa compleantur, non in Dei sed hominum est potestate; & quod a domino promissum est, ab ipsis reddatur Abraham. Non autem sic creditur Abraham; sed creditur dans gloriam Deo: quoniam qua promissit potens est & facere. Non autem, praedicere, non autem praescire: nam & aliena facta potest praedicere atque praescire: sed aut, potens est & facere: ac per hoc facta non aliena sed sua. Nihil apertius dici potest. Quam doctrinam & alijs in locis saepe tradidit, ut ad Monachos Adrumetinos, & contra Iulianum. Quamvis igitur proprie predestinatio, haud secus ac promissio, sit eorum qua Deus ipse facturus est, quia tamen illa in creaturae rationalis voluntate & per voluntatem operaturus est, ita ut & ipsa vere dicatur operari, hinc fit ut etiam ipsa creatura predestinari dicatur, videlicet ut illa ipsa qua Deus predestinavit promissitque facere, ipsa faciat: Nam illa sunt reciproca; Deum predestinare donum aut

Lib. de praed. c. 10.

Lib. de dec. & gratia c. 11. Et lib. 2. contra Iul. apertum. f. 161. & 364.

aut opus aliquod homini, aut per hominem operandum, & hominem ad hoc ipsum prædestinari. Ex quo fit, ut si Deus prædestinavit homini fidem, aut charitatem, hominem consequenter prædestinatus sit credere aut diligere: si autem prædestinavit homini, non solum hujus vitæ iustitiam & perseverantiam, sed etiam gloriam, homo absolute prædestinatus sit. Reciprocationem istam non semel Augustinus explicuit. Nam inde est quod in libro de dono perseverantiæ dicit, dono Dei, fidem, castitatem, charitatem, perseverantiam, esse hominibus à Deo prædestinatis, quia ea se daturum esse præscivit, & tamen in eodem loco dicit: *quem casum futurum prædestinavit, agit ut casus sit, quoniam Dei dono*

se audit futurum esse quod querit. Itemque sicut eodem libro dicit prædicandam esse prædestinationem beneficiorum Dei, obedientiæ, fidei, pietatis, perseverantiæ &c. ita etiam, prædestinatos esse, qui per Dei gratiam fiant obedientes atque permanent, itemque prædestinatos ab illo esse, quos liberat & coronat. Cujusmodi absolute vocantur prædestinati. Et quemadmodum alibi dicit hominibus prædestinatum esse supplicium; ita sapissime alijs in locis eos supplicio, pœnis gehennæ morti, vel ad supplicium, ad pœnas, ad interitum prædestinatos. Sed jam ad ipsam quæ absolute & antonomastice prædestinatio dici solet, unde simpliciter prædestinati vocantur, accedamus.

CAPVT QVINTVM.

Prædestinatio, dilectio, electio, propositum, preparatio gratiæ, discretio, quid in scripturis & Augustino differant.

Prædestinatio in scripturis sacris multis nominibus æquipollentibus exprimitur. Nam subinde dicitur, dilectio, electio, propositum apud Augustinum etiam preparatio, discretio; nec aliter ista nisi certo respectu aut formalitate differunt. Cum enim ista prædestinatio non sit aliud, nisi prædestinatio seu decretum donandi creaturæ rationali salutis æternæ beneficia, quæ ab isto Dei actu circa se versante prædestinata dicuntur, necesse est ut ille ipse actus sit dilectio, electio, propositum, preparatio, discretio. Dilectio quidem quia per illam Deus vult isti creaturæ suæ tantum bonum: Electio quia ex omnibus eam diligit, cui illud beneficium præ cæteris quas negligit, largiatur: Propositum, quia non est sterilis dilectio sed efficax decretum volendi & conferendi beneficium. Preparatio, quia mens Dei illo proposito est quasi gravis, ut suo tempore in operationem erumpat. Hoc enim animo preparasse dicuntur, quod jam parati sumus dare vel facere. Discretio, quia est propositum discernendi unum ab altero, talis tantio; donatio beneficij. Itaque Apostolus Paulus ad Ephesios, cum dixisset: *Sicut eligit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essentus sancti &c.* statim repetit qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum. Et ut intelligeremus, hanc electionem fieri ex libero proposito voluntatis Dei, adeoque beneplacito ejus, addit eum nos prædestinasse, secundum propositum voluntatis suæ; itemque secundum beneplacitum ejus, quod & consilium voluntatis ejus nuncupat; ut voluntatis istius beneplacitum, propositum, prædestinationem, electionem sapienti consilio regi nosceremus. Idem propositum exprimitur, quando Apostolus dicit quosdam secundum propositum vocatos; quod quid sit statim pro ratione subiungit: *Nam quos præscivit & prædestinavit hos & vocavit*, videlicet secundum propositum illud, prout sæpe Augustinus exponit. Eisdem infra vocat electos. *Quis accusa-*

bit adversus electos Dei? Et inferius fontem omnium dilectionem esse indicans: In his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Et ad Colossenses utrumque coniungit. Electi Dei & dilecti. Sed in Augustino ista promiscua vocabulorum usurpatio multo maxime patet. Nam aliquando dicit, quod Deus hominem à massa perditionis diligendo discernit, ut in ista obiectioe que ex eius doctrina formabatur: *Quomodo non est iniquitas apud Deum si diligendo discernit, quos merita operum nulla discernunt?* Aliquando verò & sæpius istam discretionem dicit prædestinando fieri: *Non enim sunt à massa illa perditionis præscitæ & Deo prædestinatione discreti.* Et in illo ipso loco ubi prædestinationem definit, *Si Dei altiore iudicio à perditionis massa non sunt gratiæ prædestinatione discreti.* Subinde electione ascribit dilectioni, dum videlicet docet neminem eligere posse nisi diligat: *Si non elegeris sine dubio nec dilexisti; quomodo enim eum eligerent quem non diligerent?* Rursus electionem non semel tribuit prædestinationi tanquam quæ per illam fiat: *Elegit nos ante mundi constitutionem, prædestinando utique non vocando. Quos autem prædestinavit illos & vocavit, elegit vocando ante mundi constitutionem, elegit vocando ante mundi consummationem.* Et omnium planissime: *Electi sunt itaque ante mundi constitutionem ea prædestinatione in qua Deus sua futura præscivit: Electi sunt autem de mundo ea vocatione, qua Deus id quod prædestinavit implevit.* Quibus duobus in locis, habes etiam duplicem electionem, unam æternam ante mundi constitutionem, quæ est ipsa Dei prædestinatio, & aliam temporalem quæ est vocatio secundum propositum Dei. Nam hic etiam duplicem agnoscit preparationem beneficiorum Dei, unam æternam quæ in mente Dei, est ipsa beneficiorum prædestinatio, quemadmodum in eius definitione cernitur, quando dicitur prædestinatio est scientia & preparatio beneficiorum Dei: æternam,

lib. de dono
17

Epist. 1.

2um 8.

Cap. 20.

Cap. 16.

Cap. 17.

Lib. de civi-
e. 10.

Vide sup. don-
eis citatus.

Coloss. 3.

Epist. 106.

Lib. de cor-
& gratia
e. 7.

Lib. de dono
per f. c. 14.

Lib. de grat.
& lib. arb.
e. 13.

Tract. 68.
in Ioan.

Lib. de præ-
dest. s. int.
e. 17.